

Inhoudsopgave

[INLEIDING](#)

[A. INCIDENTEN EN VERSCHIJNINGSVORMEN](#)

- 1. [Schelden](#)
- 2. [Buren](#)
- 3. [Arbeid](#)
- 4. [Onderwijs](#)
- 5. [Pamfletten, brieven, faxen, e-mails](#)
- 6. [Geweld, vernielingen, bedreiging](#)
- 7. [Monumenten, synagogen, begraafplaatsen, oorlogsmusea](#)
- 8. [Bekladdingen](#)
- 9. [Anti-Israël uitingen, demonstraties](#)
- 10. [Media](#)
- 11. [Sport](#)
- 12. [Boeken](#)
- 13. [Religie](#)
- 14. [Internet](#)
- 15. [Stickers](#)
- 16. [Muziek](#)
- 17. [Hitlergroet](#)
- 18. [Holocaust-ontkenning](#)
- 19. [Georganiseerd extreem-rechts](#)

[B. BESTRIJDING](#)

- [Rechtszaken](#)

[C. BEOORDELING](#)

OVERZICHT ANTISEMITISCHE INCIDENTEN IN NEDERLAND 2000

Samengesteld door het Centrum Informatie en Documentatie over Israël

Het jaaroverzicht dat CIDI samenstelt van de antisemitische incidenten in Nederland komt tot stand door gegevens uit verschillende bronnen. Het grootste deel zijn de meldingen bij CIDI zelf, verder betreft het de meldingen die binnenkomen bij de antidiscriminatiebureau's en organisaties zoals het Meldpunt Discriminatie Internet en de media, die melding maken van antisemitische gebeurtenissen. Desondanks kan het overzicht niet compleet zijn, daar lang niet alles gemeld wordt. Vandaar dat CIDI altijd voorzichtig is met vergelijkingen met voorgaande jaren.

Niettemin kan over 2000 gezegd worden dat er een toename is van incidenten. Sinds 1997 is er sprake van een stijgende lijn. Hoewel het aantal incidenten in 1998 ten opzichte van 1997 niet toenam, viel er in 1997 al wel een duidelijke stijging ten opzichte van 1996 te constateren. In 1999 constateerde CIDI een lichte toename ten opzichte van 1998 en zoals gezegd laat het jaar 2000 weer een stijging zien. Dat is reden tot zorg, mede omdat ook internationaal een dergelijke trend waarneembaar is. Hierop wordt in de beoordeling - hoofdstuk C - nader ingegaan.

De indeling van deze rapportage verschilt enigszins met die van voorgaande jaren. Omdat er veel antisemitische brieven en faxen zijn ontvangen, zijn deze in een aparte rubriek opgenomen. Ook de antisemitische e-mails zijn in de rubriek 'brieven' opgenomen, daar het gebruik van e-mail het verzenden van brieven aan het vervangen is. Verder zijn onder het hoofdstuk Bestrijding alleen rechtszaken opgenomen, omdat in feite geen enkele instantie goed bijhoudt wat er - behalve aan grote manifestaties - precies plaatsvindt.

A. INCIDENTEN EN VERSCHIJNINGSVORMEN

1. Schelden

26 januari - Melding bij ADB Amsterdam. Melder staat op de stoep van het Haarlemmerplein toen een taxi vanaf het Nassauplein kwam aanrijden. Bij de verkeerslichten bleef hij stilstaan met het voornemen om links af te slaan richting Haarlemmerhouttuinen. De chauffeur sprak melder aan. Melder zei dat hij geen taxi nodig had. De chauffeur riep toen: "flikker, Jood, vuile jood".

maart - Melding bij CIDI. Een homoseksueel paar (Drenthe), waarvan een partner Joods is, wordt al sinds juni 1999 uitgescholden door langsfietsende tieners voor: "stinkjeude", "vuile, vieze, rotjood", "ze hebben je vergeten te vergassen". Regelmatig brengen zij de Hitlergroet. Op oudjaarsnacht wordt de alleenstaande woning belaagd door jongeren met bivakmutsen. Het woord Jood wordt met kaarsvet op een raam gekalkt. Begin maart krijgen zij het boekje *The Jews and their lies* in de brievenbus. Auteur van het boekje is 'dr. Martin Luther'.

De politie probeert wel een onderzoek in te stellen, maar zegt dat het bijna onmogelijk is zonder bewijzen de daders te vinden. Op aandringen van CIDI wordt in maart aangifte gedaan. Uiteindelijk verhuizen de melders.

22 maart - Melding bij CIDI. Iemand van de technische dienst in een soort winkelcentrum in Delft zegt over de enige Joodse winkeleigenaar in het centrum als hij in diens bedrijf is: "Het stinkt hier naar Jood". De Joodse eigenaar, tevens melder, is daar niet bij, maar hoort dit later van degene die er wel bij was. Melder wil een excuusbrief van de gemeente - de eigenaar van het centrum - bij wie de man in dienst is, een geldbedrag dat aan het plaatselijke antidiscriminatie bureau moet worden overgemaakt en hij wil dat de gemeente intern maatregelen tegen de man neemt. Uiteindelijk - nadat melder heeft laten zien dat het hem ernst is door o.a. aangifte te doen - wordt aan al zijn eisen tegemoet gekomen.

4 april - Uit de media. 'Mag een Jood een Nederlander wel straffeloos oplichten en discrimineren?'. Een inwoner in Apeldoorn vraagt o.a. met deze tekst op een spandoek in zijn tuin aandacht voor een zakelijk conflict dat hij heeft met ex-vriend en ex-zakenpartner. In eerste instantie acht de politie de tekst niet beledigend: "We hebben gekeken of er sprake is van discriminerende teksten, maar dat is niet het geval. Het is een zakelijk geschil. Het zou discriminerend zijn als er sprake zou zijn van een algemene uitspraak, zoals 'Alle Joden lichten Nederlanders op'", aldus de politiewoordvoerder. CIDI neemt contact op met de politie. Enkele dagen later besluit de politie de spandoeken toch in beslag te nemen, omdat Justitie de teksten alsnog discriminerend acht.

6 april - Melding bij CIDI. Medewerkers van de Stichting Magenta signaleren in de Plantage-buurt van Amsterdam een groep van ongeveer 20 jongens, schreeuwend: "Joden, Joden, kankerjoden". Zij houden fietsers tegen, rennen hen achterna onder het roepen van "we krijgen je wel, kankerjood, je gaat dood" en "Jodenstad, Jodenstad". De politie wordt gewaarschuwd. Deze zegt toe te gaan kijken.

24 mei - Melding via Kafka. Drie jongens veroorzaken problemen op Korenmarkt in Arnhem. Er ontstaat een vechtpartij met Turkse mannen. Een 21-jarige man maakt hierbij beledigende opmerkingen tegen Joden en Turken. Op 9 maart 2001 krijgt hij hiervoor een boete van 750 gulden.

begin september - Melding bij CIDI. Een bekende Joodse schrijfster krijgt twee antisemitische telefoontjes op haar antwoordapparaat. Tekst: "Ze hebben je vergeten te vergassen".

9 oktober - Melding bij CIDI. Een oudere Joodse vrouw wordt bij het verlaten van de synagoge in de Gerard Doustraat in Amsterdam uitgescholden.

16 oktober - CIDI krijgt het volgende telefoontje: "Moge God de Nazi-vrienden helpen tegenover de Palestijnen". Er wordt meteen opgehangen.

19 oktober - Media. Rabbijn Evers zegt tegenover *Het Parool* regelmatig te worden uitgescholden. In Amsterdam-West werd hij vanuit een voorbijrijdende auto toegeschreeuwd met "Heil Hitler".

19 oktober - Media. Een 17-jarige Joodse jongen uit Amsterdam zegt tegenover *Het Parool* een paar maanden tevoren op het Mercatorplein eerst verbaal en daarna fysiek te zijn bedreigd. Sindsdien gaat hij zonder keppel over straat.

19 oktober - Media. Een Joodse familie (Amsterdam-Zuid) zegt tegenover *Het Parool* op het winkelcentrum in Amstelveen te zijn achtervolgd door een groep Turken en Marokkanen. De zonen van de familie zijn in de eigen woonbuurt uitgescholden voor "kankerjoden" door vier Hollandse jongens.

23 oktober - Melding bij CIDI. Marokkaanse jongeren schelden een Joodse jongen uit voor "kankerjood". De jongen is aan het joggen; hij draagt een T-shirt met Hebreeuwse letters erop. De politie weigert proces-verbaal op te maken. De jongen gaat ook naar de imam in de buurt. Bij hem vindt hij evenmin gehoor.

23 oktober - Melding bij Stichting Magenta. Uit Amsterdam-Oost krijgt Magenta meldingen binnen over Marokkaanse jongeren, die " Hamas, Hamas, Joden aan het gas" roepen.

30 oktober - Melding bij CIDI. Een man op een brommer scheldt een orthodoxe vader en zijn zoon uit toen zij een synagoge in Amsterdam verlieten.

31 oktober - Melding bij ADB Amsterdam. Een vrouw die kleding brengt bij de Liberaal Joodse Gemeente in Amsterdam wordt door drie Marokkaanse jongetjes toegeroepen: " Hamas, Hamas, alle Joden aan het gas". Op een opmerking van de vrouw zeggen ze: "Ja, maar jij ziet er niet Joods uit". Mevrouw: "Hoe zou jij het vinden wanneer ik hetzelfde zou zeggen tegen jou omdat je dik bent". Maakte weinig indruk. Jongetje vertrekt met drie vriendjes. Zij roepen dat ze Jodenkoeken gaan eten.

4 november - Media. Een Amsterdamse Joodse psychiater beschrijft tegenover het *Het Parool* drie antisemitische incidenten die hem zijn overkomen.

Hij draagt of een keppel of een hoed; de oudste van zijn drie kinderen (7, 5 en 3 jaar) met wie hij op stap is draagt ook een keppel. Hieronder de drie voorvallen.

1. Bij het wandelen van Frederik Hendrikplein naar de Van Hallstraat roepen acht Marokkaans uitzierende kinderen: "Joden, Joden"; later verandert dit in: "Rotjoden, rotjoden". Toenadering wordt beantwoord met wegrennen.
2. Op de speelplaats op het Van Beuningenplein dragen kinderen een rijmpje melodieus voor: "Joden, die zijn verboden, die moet je doden". Bij toenadering vluchten ze de speeltuin in. Enkele weken later herhaalt dit voorval zich.

3. Op de speelplaats Columbusplein deelt een Marokkaans uitziende jongen (plm. 17) mee: "Alle Joden aan het gas". Gevraagd om uitleg, antwoordt de jongen: "Hitler, Hitler". Van dit voorval doet melder aangifte.

21 november - Melding bij CIDI. Een Joodse vrouw (Amsterdam) meldt door een Marokkaanse jongen uitgescholden te zijn voor "slavin, slavin, vuile rotjodin" toen zij uit haar auto stapte in Amsterdam Oud-Zuid. Meldster gaat in februari 2001 aangifte doen. Politie zegt geen aangifte te kunnen opnemen, omdat de dader onbekend is.

2 december - Melding bij ADB Amsterdam. Melder meldt registratie van volgende gesprek in binnenstad van Amsterdam: "Ik zweer je man, de Jood is het grootste gevaar. Ja, maar je krijgt die Joden toch niet de stad uit, die Joden krijg je echt hun woning niet uit. Ach jongen gewoon pesten; ik zeg je, dan krijg je ze zo weg".

5 december - Melding bij ADB Amsterdam. Joodse melder krijgt op zijn mobiele telefoon o.a. de volgende sms-berichten: 'Van je ras, ras, ras, alle Joden aan het gas, van je erre, erre, erre met gele Jodensterren. Smerige kankerjood, we gaan je vergassen. Ga maar kinderen afschieten op de Westbank. Vuile Jood. Adolf is jou vergeten, maar jouw beurt komt heel snel; je mag naar Polen met de trein. Heil. Oprotten teringjood; ik maak een lampenkap van je. Je hebt te veel in het sprookjesboek van Anne Frank gelezen'.

12 december - Melding bij ADB Amsterdam. Een timmerman die bij een Joodse vrouw in de keuken aan het werk is zegt: "Je moet beneden bij je moeder gaan zitten. Ze hebben in de oorlog de verkeerden vergast in de concentratiekampen". Zaak wordt niet duidelijk. Werkgever neemt actie. De timmerman ontkent.

19 december - Melding bij RADAR. Een Joodse man wordt al jaren door leeftijdgenoten uitgescholden voor o.a. 'stinkjood'. Hij wordt door dit 'vriendengroepje' uitgestoten. Hij woont in een klein dorp. RADAR verwijst hem door naar Joods Maatschappelijk Werk. Hij heeft ook een gesprek met de wijkagent.

2. Buren

13 maart - Melding bij ADB Alkmaar. Al twee jaar maakt de buurman van Joodse melder discriminerende opmerkingen. Op een dag rijdt het zoontje op de fiets de buurman aan. Deze roept teksten als: "Ik haat buitenlanders en Joden. Jullie moeten allemaal vertrekken en vermoord worden. Jullie buitenlanders hebben het hier allemaal veel te goed en wij moeten de troep opruimen van de Joden. Nederland is voor de blanken". Er wordt aangifte gedaan.

27 mei - Melding bij RADAR. Een Joodse man ontvangt anonieme brieven, waarin staat dat hij 'Jood' is en daarom 'ook niets durft te doen', dat er daarom 'ook niemand met hem bevriend' is en dat hij 'altijd Jood zal blijven'. De brieven

hebben geen postzegel, zijn elke keer anders en zijn soms geschreven, soms getypt. Er staan veel spelfouten in. De man denkt dat zijn buurman de brieven stuurt, want hij heeft al een aantal aanvaringen met hem gehad. Hij is door hem geslagen en beledigd. Melder verhuist. De wijkagent neemt aangifte op.

19 juni - Melding bij RADAR. Een Joodse vrouw meldt dat op haar brievenbus 'Hitlers wijf' is geklad. Volgens een elfjarig buurjongetje zou de Surinaamse buurvrouw dit hebben gedaan. De politie zegt toe contact met haar te zullen opnemen. De vrouw heeft geen contact met de buurvrouw, wel veel geluidsoverlast.

18 augustus - Melding bij ADB Amsterdam. Joodse vrouw uit Almere meldt dat op haar schutting een hakenkruis is geklad. Ze vermoedt dat haar burens dit hebben gedaan.

3. Arbeid

januari - Melding bij CIDI. Een Joodse studente in Amsterdam werkt in een café in Amsterdam. Zij spreekt met één van de eigenaren over een groepje onruststokers die het café in willen. Eén van hen is een Joodse jongen. De eigenaar zegt over hem "kleine rotjood". Meldster doet geen aangifte. Ze neemt ontslag.

14 april - Melding bij ADB Amsterdam. Een orthodox Joods meisje in opleiding tot verpleegkundige bij een groot ziekenhuis in Amsterdam krijgt problemen omdat zij uit religieuze overwegingen niet op zaterdag wil werken. Ze wordt uiteindelijk van school gestuurd. Meldster wil er verder geen werk van maken.

23 juni - Melding bij ADB Amsterdam. Joodse vrouw is als stagiaire werkzaam bij een internationaal bedrijf. Hoofd personeelszaken spreekt in haar bijzijn regelmatig over "jodenstreken" en zegt tegen haar "ik kan wel merken dat je Joods bent". Zij maakt kenbaar hier niet van gediend te zijn. Hij gaat echter door. Aan het eind van haar stage overhandigt ze een klachtenbrief hierover aan de OR. De OR neemt maatregelen tegen de persoon.

17 juli - Melding bij ADB Amsterdam en CIDI. De directeur van een verzekeringskantoor te Aalsmeer wordt door een tussenpersoon steeds geconfronteerd met opmerkingen als "Dat zijn jodenstreken".

17 juli - Melding bij ADB Alkmaar. Een inwoner van Hippolytushoef wordt nadat hij zijn collega's had verteld dat hij een Joodse vriend heeft uitgemaakt voor "oude Jood".

20 oktober - Melding bij ADB Amsterdam. Een personeelslid bij een bedrijf in Mijdrecht laat zich antisemitisch uit. De directeur van het bedrijf spreekt de man daarop aan. Daarna laat hij zich weer antisemitisch uit. Hij gebruikt termen als

kankerjood, teringjood. Drie personeelsleden, waarvan twee Joods, horen dit. De drie melden dit niet direct. Pas een maand later toen de twee Joodse medewerkers zeiden op zoek te zijn naar een andere baan kwam de directeur het te weten. Hij schorst de dader; deze meldt zich daarna ziek. Werkgever vraagt ontslagvergunning aan.

4. Onderwijs

11 mei - Melding bij ADB Amsterdam. Joodse docente in het voortgezet onderwijs meldt, dat twee leerlingen van een andere klas voorafgaand aan haar les in haar lokaal Davidsterren met een J op het bord hebben getekend en gele memostickers met Davidsterren er op gevouwen op haar bureau hebben gelegd. Na een aantal gesprekken met de schoolleiding bekennen de leerlingen hun daad. Ze moeten een verslag schrijven over een bezoek aan een concentratiekamp tijdens een schoolreis naar Berlijn. Ze bieden geen excuus aan. De ouders zijn ingelicht. Op een voorstel van het ADB Amsterdam over ideeën voor voorlichting reageert de school niet.

5. Pamfletten, brieven, faxen, e-mails

Gehele jaar - CIDI ontvangt 16 antisemitische pamfletten over de fax. Het zijn antisemitische cartoons en teksten van dezelfde persoon die dat al enkele jaren aan CIDI en andere Joodse instellingen doet toekomen. De pamfletten komen meestal n.a.v. de actualiteit. In januari/februari toen CIDI veel in het nieuws was over de Joodse restitutie tekent de 'cartoonist' een koe met de tekst: 'Holocaust, deze koe moeten wij nog lang zien te melken'.

Na het uitbreken van de tweede intifada veel vergelijkingen tussen Israël en de Nazi's.

In mei na Israelische terugtrekking uit Libanon: 'De Nazi's (Israël) lichten hun hielen' en in november na uitbreken tweede intifada: 'De Joden in Israël zijn erger dan de Nazi's uit de 2e Wereldoorlog' en 'Leuke vrienden heeft Nederland...en de Joden maar klagen\$'

Gehele jaar - Meldingen bij CIDI. Het Nieuw Israelitisch Weekblad, het Joods Historisch Museum, het Centraal Joods Overleg en CIDI ontvangen regelmatig antisemitische pornografie van dezelfde persoon die al jaren dergelijke porno aan Joodse instellingen stuurt. Dit jaar stuurt de samensteller ook niet-pornografische antisemitische brieven. Wel met veel foto's. Bv. een foto van een rabbijn. . Tekst die hij gebruikt vooral: ' Hamas, Hamas, alle Joden aan het gas'.

datum onbekend - CIDI ontvangt een briefkaart met daarop 36 maal het woord geld, dan een aantal dollartekens en tot slot vijf maal het woord meer.

20 januari - Melding bij RADAR. Een medewerker van de dienst Stedenbouw en Volkshuisvesting meldt de ontvangst van een pakket vreemde teksten over o.a.

Joden. Bij het pakketje zit een vel met allerlei foto's en hierom heen teksten als 'als Hitler soldaat moet ik vechten voor mijn Hitler ras' en 'haat Joden - Arab Marokkaan Surinaam Turk Indo-Chinees enzovoorts'. Een advocatenkantoor wordt aangeduid met hakenkruisen. Dit advocatenkantoor, dat hetzelfde pakket heeft ontvangen, doet aangifte. Het kantoor behandelde de nalatenschap van de man van de verzendster van de pakketjes. Zij was niet tevreden over de afhandeling. De vrouw stuurt deze pakketten ook aan de kabelmaatschappij.

29 januari - E-mail aan Centraal Joods Overleg: 'Het is toch eigenaardig om te zie hoe sommige groepen erin slagen zogenaamde vooroordelen te bevestigen...Gezien het gedrag van de kolonist in Israel is er blijkbaar ook wat geleerd in de oorlog van de Duitsers'.

24 februari - Brief aan CIDI-directeur Naftaniel naar aanleiding van de demonstratie in Wenen tegen deelname van Jorg Haider aan de Oostenrijkse regering. Briefschrijver vindt het Joodse volk een discriminerend volk. En verder, dat in 'In de regering van Stalin heel veel Joden zaten. Gemakshalve wordt daar nooit over gesproken en de geschiedenis vervalst als het maar geld en macht opbrengt'. Ondertekend door F. Driessen, Hoofdweg 340", 1056 DB Amsterdam.

7-8 maart - CIDI ontvangt twee antisemitische e-mails: 'KANKERJODEN, VERGAS EN VERBRAND ALLE JODEN OP AARDE. Al Insjallah' en 'Het wordt tijd dat jullie extremisten een keertje worden aangepakt, en hard!'.

23 maart - Melding bij CIDI. Een Joodse inwoner van Oudenbosch ontvangt de volgende brief: 'Joden zijn het kankergezwell in de samenleving. Joden deden als eerste weer zaken met de Duitsers na de W.O.2. Wat is het verschil tussen een brood en een jood? Een brood gilt niet in de oven. Joden zijn niet te vertrouwen en altijd een grote bek. Altijd zielig doen, maar ondertussen'. De brief is vermoedelijk een reactie op een ingezonden brief van melder in een weekblad.

26 maart - Melding via Kafka. Op tenminste drie adressen in Ben Bosch wordt een rouwkaart bezorgd waarop een hakenkruis en de tekst 'Hietler is de beste' staat. De politie verdenkt een tienjarige jongen.

30 maart - Brief aan CIDI over de Joodse tegoeden: '...Het is graaien, graaien, graaien...De Joden maken het er zo zelf naar, dat mensen antisemitische gevoelens gaan krijgen...!'

29 mei - CIDI krijgt antisemitische e-mail, waarin het Jodendom als racistisch en hypocriet wordt beschreven.

april- juni - CIDI krijgt drie antisemitische e-mails van A.E. Quarles van Ufford. Hij schrijft o.a.: 'Ik behoor nog tot de generatie die geleerd heeft, dat je Joden niet op hun woord hoeft te vertrouwen.' en 'Jij bent hard bezig uit te groeien tot die groep

die ik reken tot de joodse maffia. Wij hebben al onze allochtonen en randgroepjongeren. En nu hebben wij jou ook nog.'

juli - Melding bij CIDI. Een Joodse instelling in Amsterdam en de Joodse gemeente Leiden ontvangen dezelfde antisemitische brief van A.L.E. Hamers over o.a. de Bijlmerramp Tekst o.a.: 'Eerst storten "de Joden" de Bijlmerbewoners in het ongeluk door een El Al toestel opzettelijk op de flats....te laten neerstorten....' De brief is een kopie van de brief die hij aan premier Kok stuurde.

2 en 31 oktober - In twee e-mails van dezelfde persoon gericht aan CIDI valt o.a. te lezen:: 'Wederom hebben uw joodse bloedbroeders in Israel een bloedbad aangericht. Eens te meer blijkt dat de joden moordzuchtig en gewelddadig zijn...'

4 oktober - Melding bij CIDI. Een Joodse instelling in Amsterdam ontvangt een brief met o.a. de tekst 'Betreft: de Palestijnen, die door de joden erger behandeld worden dan de joden door Hitler'.

19 oktober - Antisemitische fax ontvangen door CIDI, gericht aan CIDI-directeur Ronny Naftaniel. Te lezen valt na een felle anti-Israël uiteenzetting: 'De optie van (Joods) Herrenvolk en 1000-jahrig Reich vergaat het net als het gelijknamige traumatiserende voorbeeld uit de herinnering. Hoogachtend, J.H. Te Pas, Palestrinaweg 305, 2555 SR Den Haag.

november - Melding bij CIDI. Het Joodse bejaardencentrum Beth Shalom start een advertentiecampagne om personeel te werven. Er volgen twee antisemitische reacties. Een maatschappelijk werkster krijgt een telefoontje, waarin beller zegt: "Auschwitz zou een goede oplossing zijn". Een advertentie komt terug met de tekst: "Een kuil graven in het Oosterpark".

31 oktober - J.H. Te Pas stuurt CIDI een antisemitische tekening: een Davidster met twee doodskoppen. Daaronder de tekst: 'Erinnerung bis zum Drehbuch?'

31 oktober - Melding bij CIDI. Een Joodse instelling in Amsterdam ontvangt een brief gericht aan Ronny Naftaniel, directeur van het CIDI. Tekst: 'Goor tuig, wat is het toch jammer dat Hitler zijn werk niet heeft af kunnen maken....Jammer dat jullie kans hebben gezien je te verspreiden over heel de wereld...Naftaniel, lachwekkend achterlijk figuur, laat me met rust en verschijn niet meer via de t.v. te pas en vooral te onpas in mijn huiskamer. Verlos ons van de Joden!!!!!! Amen.'

november - Melding bij CIDI. Een Joods bedrijf (Amsterdam) dat nooit eerder antisemitische post ontving, krijgt over de fax twee antisemitische pamfletten van dezelfde persoon die deze al jaren pamfletten aan CIDI stuurt (zie eerste melding). Eén pamflet is een tekening van een Duitse soldaat met de tekst: 'Eichmann zegt...we hadden ze allemaal moeten vergassen'.

2 november - Melding bij CIDI. Een Joodse instelling in Amsterdam krijgt voor het eerst een antisemitische e-mail. Tekst luidt o.a.: '...oh, vergeet ik weer dat het 'heilige' grond is, die u met bloed bedekt, dan mag het natuurlijk wel. Kortom, geef mij eens een uiteenzetting over uw echte beweegredenen en uw echte gezicht. Het klinkt namelijk heel onschuldig, maar volgens mij is het in de grond allemaal wederom (zoals bij zoveel joodse, christelijke, islamitische organisaties) erg fundamentalistisch, racistisch of zoals u wilt zionistisch?'

15 december - Melding bij ADB Amsterdam. Twee Joodse bestuursleden van een sportvereniging in Amsterdam ontvangen op hun privé-adres tweemaal een dreigbrief van dezelfde persoon. Inhoud van de brieven, waarvan de eerste medio november wordt ontvangen: 'Ook in jullie club nemen die vieze, vuile, klere JODEN de zaak in handen. Dat is onvoorstelbaar. Die krenge hadden in W.O.II vergast moeten worden. Zorgen jullie niet dat ze vertrekken, dan zullen wij een handje helpen. Te beginnen bij jullie [namen van geadresseerden] en denk eraan dat we weten waar ze wonen. De grote zuivering is begonnen. Het front'. In de tweede brief wordt het dreigement herhaald en 'De beste JOOD eis een DOOIE JOOD. We zullen het doel bereiken. Het Front'. Er is aangifte gedaan.

18 december - Melding bij ADB Dordrecht. In Strijen wordt een aanplakbiljet aangetroffen van het Stormfront Nederland met een foto van Hitler. Leuzen: 'Kanker-buitenlanders' met hakenkruisen en SS-teken.

6. Geweld, vernielingen, bedreiging

28 februari - Melding via Kafka. Vijf demente bewoners van het verpleeghuis Amstelhof in Amsterdam worden bewerkt met een viltstift. Een man kreeg een Davidster op zijn hoofd en enkele vrouwen een stip bij hun oorlel.

9 september - Melding via Kafka. Vier jongeren uit Woudenberg mishandelen in Woudenberg een Joodse jongen uit Amersfoort. Zij schelden hem uit voor "rot Jood". Daders hebben banden met de Nederlandse Volks Unie. Een van de daders kreeg in het Woudenbergse café Moestas ruzie met het slachtoffer. Toen de jongen vertrok zette het dronken viertal de achtervolging in. De jongen werd van zijn fiets geduwd, een van de daders ging boven op hem zitten, terwijl een mededader de jongen in zijn zij schopte. Zowel in het Duits als in het Nederland werd hij voor rotjood uitgemaakt. Hij werd in de sloot geduwd, zijn fiets werd hem achterna gegooid. Toen hij uiteindelijk mocht vertrekken zetten de twee andere daders de achtervolging in en sloegen hem met een kaakslag neer. De jongen wist uiteindelijk de rijbaan te bereiken, waar hij door een toevallig passerende beveiligingsbeambte werd geholpen.

De daders hebben banden met de Nederlandse Volks Unie. (Zie ook onder rechtszaken).

19 september - Melding bij ADB Alkmaar. Tijdens uitgaan in Alkmaar komen drie mannen terecht in een woordenwisseling. Er ontstaat een vechtpartij. Daarbij wordt op een bepaald moment gezegd: "Vuile Jood, branden zullen jullie". Melder is Joods.

13 oktober - Melding bij CIDI. Een Joodse inwoner van Amsterdam meldt dat de banden van zijn auto lek zijn gestoken en zijn auto bekrast is. Het is de enige auto in de straat die beschadigd is. Hij heeft een sticker met Hebreeuwse tekst op zijn achterraut.

14 oktober - Melding bij CIDI. Media. Drie Marokkaanse jongeren belagen een Joodse man die op weg is naar de Lekstraat-synagoge in Amsterdam. Ze roepen "rotjoden" en bekogelen hem met delen van een fiets.

15 oktober - Melding bij CIDI. Media. Zo'n twintig Marokkaanse jongeren intimideren bezoekers van de Lekstraat-synagoge. Een bezoeker wordt door 6 jongens met stenen bekogeld.

19 oktober - Media. Marokkaanse jongeren van 16-17 jaar bedreigen en beledigen vier Joodse jongens (12-13 jaar) in tram 25 in Amsterdam. Terwijl zij om de Joodse jongens die keppels dragen heen staan, roepen zij: "Kankerjoden, kutjoden, hebben jullie nu ook zo'n grote mond?". Een oudere vrouw roept de conducteur om hulp. De Marokkaanse jongens stappen dan uit.

7. Monumenten, synagogen, begraafplaatsen, oorlogsmusea

25 februari - Melding bij CIDI. De muur en grafstenen van de Joodse begraafplaats in Amersfoort wordt beklad met leuzen en hakenkruisen: '6.000.000 Joden niet genoeg' en 'Jude heraus'. De politie stelt een onderzoek in.

5 maart - Melding via Kafka. Het verzetsmonument in Blokker wordt beklad met hakenkruisen en 'Heil Hitler'. Planten worden uit de grond getrokken en tegen monument gegooid.

28 april - Zeven graven op de Joodse begraafplaats in Putte worden vernield. Van enkele grafstenen resten slechts brokstukken. Twee weken daarvoor zijn de ruiten van de gebedsruimte op de begraafplaats ingegooid.

6 juli - Melding via Kafka. Op de deur van het regionaal oorlogsmuseum 1940-1945 in Schagen worden hakenkruisen geklad. Tekst: 'Heil Hitler'.

21 september - Melding bij ADB Friesland. Op het Joods monument in Leeuwarden is het woord 'Joden' geklad.

7/8 oktober - Melding bij CIDI. In Oss worden op Grote Verzoendag ruiten ingegooid van een synagoge en een dienst verstoord met kreten als "Heil Hitler".

8 oktober - Melding bij CIDI. Media. In Emmen vindt in de synagoge brandstichting plaats. De politie treft bij nader onderzoek in het uit 1909 stammende gebouw resten van kranten en een sterke benzinelucht aan. De politie gaat niet in eerste instantie van een extreemrechtse aanslag uit.

14 oktober - Melding bij CIDI. Een bekend Joods gebouw in Amsterdam krijgt een bommelding. De politie stelt een onderzoek in.

21 oktober - Melding bij CIDI. Media. Bij twee synagogen in Amsterdam worden vuilniszakken voor de ingang gegooid.

21 oktober - Melding bij CIDI. De synagoge van de Liberaal Joodse Gemeente in Den Haag wordt beklad met de leuze 'Israel kindermoordenaars'.

8. Bekladdingen

Hieronder wordt melding gemaakt van bekladdingen op bezittingen van Joden, graffiti met antisemitische leuzen of in combinatie met Heil Hitler.

datum onbekend - Melding bij ADB Heerenveen. Het bureau meldt dat er één melding is binnengekomen over graffiti. Het waren hakenkruisen met antisemitische leuzen.

gehele jaar - Meldingen bij ADB Den Bosch. Het meldpunt ontvangt 14 meldingen van graffiti op diverse lokaties: scholen, openbare gebouwen, electriciteitskastjes. In alle gevallen betreft het hakenkruisen, soms met teksten als: 'Joden dood, vol=vol, Groet Adolf Hitler en bedankt, always Auschwitz' en 'Jude raus, Adolf Hitler, Jood dood' en 'Hitler is de beste' en 'Joden aan het gas'.

januari-mei - Meldingen bij RADAR. De volgende graffiti worden gemeld: Op een school 'Joden' met een hakenkruis. Op een bushokje aan de Groene Zoom 'Joden aan het gas'. Op een school 'Jodenparadijs'. Op een lantaarnpaal 'A'dam, alle Joden aan het gas'. Op een stroopwafelkraam 'alle media in Joodse handen'. In de Vierhavenstraat 'Dood aan de Joden'. In het winkelcentrum Binnenhof 'alle media in Joodse handen, vara en telegraaf' met een hakenkruis. Bij het station Lombardijen 'Joden aan het gas'.

februari - Media. In Noordwijk worden zo'n 60 a 70 auto's bekrast, sommige beklad met Davidsterren.

februari-april - Meldingen bij ADB Dordrecht over bekladdingen. In totaal 26, waarvan twee over hakenkruisen met het woord 'Jood'.

28 februari - Melding bij ADB Amsterdam. In het glas van een winkelruit in een buurt in Amsterdam waar veel Joden wonen is het woord 'Jood' gekrast. Niet duidelijk is of het een Joodse zaak is.

maart-juli - Meldingen bij ADB Alkmaar. De volgende graffiti worden gemeld. Hakenkruis met 'Heil Haider, Jodenhoer' en bij een geldautomaat 'kanker Joden bank'.

april - Melding via Kafka. In april wordt het naamplaatje van verzetsstrijder Han van Zomeren op het witte bruggetje tussen de J. Israelskade en Amstelkade in Amsterdam beklad. Dit wordt later schoongemaakt. Op 4 mei blijkt naast het plaatje het woord 'Hitler' te zijn ingekerfd.

24 april - Melding bij ADB West-Brabant. 'Jood-Dood' op een muur bij het winkelcentrum Epelenberg/Hoogeind in Breda.

21 maart - Melding via Kafka. Bekladdingen in Deventer. Op een shoarmazaak 'Dood aan Israel', 'hoeren voor Victor', 'Kanker Victor', een hakenkruis en een Davidster.

21 maart - De bedevaartplaats de Kapelberg in Bergharen wordt beklad met racistische leuzen en hakenkruisen. Op het altaarblad een satanskruis, kruisen zijn in hakenkruisen veranderd en de leus 'Hitler was here'.

25 oktober - Melding bij CIDI. Op een Marokkaans jongerencentrum in Amsterdam-West staat o.a. geklad ' Hamas is the best. Joden aan de GAS'. Ook het gebouw er tegenover is met deze leuze beklad. Er is aangifte gedaan.

november - Melding bij CIDI. De ramen van twee families in Amsterdam-Oost - één is Joods, de ander niet - worden al enkele maanden regelmatig met eieren besmeurd, vermoedelijk door Marokkaanse jongeren. De families wonen niet in dezelfde straat. De niet-Joodse familie heeft een Joodse naam en hun firmanaam in Hebreeuwse letters op de deur. Dit naambordje is er een keer afgehaald. De andere familie heeft geen Joodse naam, maar is Joods. Omdat de politie na herhaalde contacten niets onderneemt, besluit de Joodse melder zelf te gaan posten. Dat levert niets op. De vrouw van het niet-Joodse gezin gaat zelf een keer de daders achterna. Ook dat levert niets op. De politie maakt wel rapporten op. Maar wil geen aangifte opnemen. Het komt uiteindelijk nooit tot een officiële aangifte.

5 november - Melding via Kafka. Het winkelcentrum De Lindenhorst in Ede wordt beklad. Er zijn veel hakenkruisen en o.a. de leus 'Jood moet Dood'.

9/10 december - Media. Onbekenden bekladden de basisschool Sint Pieter in Maastricht met Nazistische leuzen en duivelse leuzen, een huis in dezelfde straat en twee auto's. Bij één van de auto's zijn de banden lek gestoken. Op de schooldeur de leuze: 'Heil Hitler'. Vanaf de Sint Pieter tot in de binnenstad hebben de daders een spoor van vernielingen getrokken.

9. Anti-Israël uitingen, demonstraties

7 januari - In Den Haag demonstreren 350 Moslims op de laatste vrijdag van de Ramadan tegen Israël. Leuzen op de spandoeken: 'Weg met zionisme', 'Weg met Israël uit Midden-Oosten'. De politie neemt een foto in beslag met een Davidster en doodshoofd.

6 oktober - In verband met het Israelische optreden in de Palestijnse gebieden vindt in Den Haag een pro-Palestijnse protestdemonstratie plaats van ongeveer 400 deelnemers. De demonstranten steken Israelische vlaggen in brand; er worden Israelische vlaggen met hakenkruisen meegevoerd. De politie ontbindt de demonstratie. Er worden ook leuzen meegevoerd zoals: 'Zionisme is apartheid (=racisme). (Israël + CIDI + Soetendorp)'. Op dit spandoek ook een Davidster.

Een fotograaf wordt het werken onmogelijk gemaakt. "Hij is een Jood, hij is een Jood; hij werkt voor Israël" roept een vrouw. De fotograaf wordt geduwd en vastgepakt. Een man roept "Vuile fascist, vuile fascist, jullie controleren de media". Een politieagent aan wie de fotograaf hulp vraagt weigert de scheldende aanvallers aan te spreken. Ook een tweede agent weigert hem te beschermen. De fotograaf wordt naar het bureau verwezen voor het geval hij een aangifte wil indienen.

14 oktober - In Amsterdam loopt een demonstratie tegen het Israelische optreden in de Palestijnse gebieden uit op ongeregelheden. Jongeren roepen "Hitler, Hitler, Hitler" en " Hamas, Hamas, alle Joden aan het gas". De politie treedt niet op, omdat zij volgens de politiewoordvoerder de leuzen niet gehoord hebben. Op televisiebeelden van de demonstratie zijn de leuzen goed te horen. Na uitvoerige berichtgeving in de media hierover stelt de politie een onderzoek in. Deelnemers komen vooral uit de allochtone gemeenschap in Nederland. De demonstratie was o.a. georganiseerd door het Comité Marokkaanse Arbeiders in Nederland (KMAN). Op 19 september worden over de gang van zaken bij deze demonstratie Kamervragen gesteld.

27 december - Media. Op de Islamitische basisschool Bilal in Amersfoort wordt op het Islamitische Suikerfeest een zeer felle anti-Israël, mogelijk antisemitische, video vertoond. Het Openbaar Ministerie onderzoekt of er sprake is van een strafbaar feit. Leerkrachten van de school die van de video geschrokken waren schakelden de politie in. Op de video wordt het optreden van het Israelische leger tegen de Palestijnen vergeleken met dat van de Nazi's tegen de Joden.

10. Media

januari - Melding bij CIDI. In een wekelijkse nieuwsbrief Enantidromia voor beleggers schrijft de redactie over het Israelische bedrijf Eshed Robotec: 'Binnen enkele dagen blies dit Jodenclubje zich als een groene boomkleefkikker dubbel op! Sjaloom!'

Een Joodse abonnee schrijft de hoofdredacteur, Koen Hoefgeest, dat hij zich gekwetst en beledigd voelt. Hij beschuldigt schrijver niet van antisemitisme, wel dat diens taalgebruik antisemitisch is. Hoefgeest schrijft hem terug, dat hij het juist positief bedoeld heeft. Robotec is een 'uitstekend Israelisch bedrijfje...Het dubbel opblazen van de koers van een fonds en de associatie die u maakt is geheel niet op z'n plaats en ook nooit zo bedoeld. De Joodse gemeenschap staat juist bekend om haar uitstekende handelsgeest en niet voor niets hebben wij dit fonds uitgekozen als een van de beste kanshebbers. De ludieke tekst kent dus juist een sterk positieve ondertoon en geen negatieve...'. Lezer en redactie komen er niet uit. De redactie royeert lezer als lid van de nieuwsbrief. Bij RADAR komt op 15 januari hierover ook een melding binnen.

1-8 maart - In de rubriek 'Van de Week' deelt het weekblad *Panorama* de door het blad zelf ingestelde *Harry Mens-trofee* uit. Deze gaat in *Panorama* van 10-8 maart naar PvdA-Kamerlid Rob Oudkerk. Zijn opmerking over het gepubliceerde dagboek van zijn fractiegenoot Marjet van Zuijlen vindt de redactie nl. "...een Jodenstreek!". CIDI verzoekt *Panorama* zich in zijn volgende uitgave van deze opmerking te distantiëren. In eerste instantie doet *Panorama* dat niet. Hoofdredacteur Frank Hitzert is, zoals hij in zijn antwoord aan CIDI schrijft, van mening dat CIDI 'e.e.a. nogal zwaar aanzet... Dat u een verband legt met de afkomst van de heer Oudkerk, komt geheel voor uw rekening. Afkomst speelt bij *Panorama* geen rol". Wel stuurt de redactie een excuusbrief aan Rob Oudkerk. 'Met hem' schrijft *Panorama* 'hebben we een geschil over deze inderdaad nogal ongelukkig gekozen formulering, niet met het CIDI'.

Ook een andere lezer laat *Panorama* weten dat hij van mening is, dat de opmerking niet door de beugel kan.

In het april-nummer gaat *Panorama* toch op de kwestie in door het standpunt van de redactie te publiceren, zoals verwoord aan het CIDI en er op te wijzen, dat een excuusbrief naar Rob Oudkerk is gegaan. Uiteindelijk biedt de hoofdredactie in de uitgave van 21 mei zijn excuus aan.

7 mei - In het universiteitsblad van de Katholieke Universiteit Nijmegen *Kunieuws* van 7 mei zet Piet Hein Peeters in een column zijn gedachten uiteen over Joden. Hij schrijft o.a. 'Het is dubieus. Ik weet het, maar ik heb last van argwaan als het over joden gaat. Ik denk niet dat het aan joden zelf ligt, maar wat ik er zo van televisie en bladen van meekrijg, is het een arrogant en zeurend volkje. Ik kan maar moeilijk een vervelender combinatie van twee eigenschappen bedenken...'. Daarna gaat hij in op de vraag hoe om te gaan met het leed de Joden in WOII aangedaan: 'Het pathos waarmee het de joden aangedane leed omkleed wordt, vind ik irritant..Er is in een vorige eeuw iets vreselijks gebeurd waar ik niet bij ben geweest, maar ik moet en zal het verschrikkelijk vinden en het diepste respect hebben voor de mensen die het overkomen is. En geen poëzie meer schrijven. Pathetische flauwekul van mensen met hoogmoedswaanzin, denk ik dan. Het zijn wellicht niet zulke mooie gedachten.' Aan het einde van de column beschrijft

hij dat hij Elie Wiesel op de televisie ziet. Wil toch doorzappen naar de Formule 1-races, maar doet dat niet, want 'Het kwam me nu in ieder geval onbeschoft voor...Ik zie een greppel waar vergaste mensen in verbrand werden en waar nu water in staat, er zijn gedachten in mijn hoofd over waarom ook hier weer een camera bij moet en dat die meneer Wiesel behoorlijk publiciteitsgeil is, maar die gedachten winnen niet. Ik kan alleen maar even zwijgen...'

Over de column ontstaat commotie. Uiteindelijk distantieert het College van Bestuur zich in een persbericht van de column. Zij schrijft '...en acht excuses op zijn plaats aan allen die zich gekwetst voelen door de in deze column gebruikte bewoording ten aanzien van de joden en de vernietigingskampen.' *Kunieuws* zelf doet dat niet. Een aan deze universiteit verbonden hoogleraar protesteert fel tegen de column. In een brief steunt CIDI haar zienswijze.

Justitie in Arnhem, die op initiatief van Officier van Justitie P. Vrieling de column onderzoekt, acht het geschrevene niet strafbaar. Daarmee sluit justitie zich aan bij het oordeel van het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie in Amsterdam, dat op verzoek van de procureur-generaal de column had bekeken.

13 november - Melding bij CIDI. Een Joodse inwonster van Den Haag meldt bij CIDI het volgende. Nederland 3 zendt om 19.00 uur een soapserie uit over een voetbalclub. Het lukt de jongens van het team niet om kaartjes voor een AJAX-wedstrijd te bemachtigen, dus proberen zij dat via een zwarthandelaar. De handelaar vraagt 250 gulden voor een kaartje van 50 gulden. De keeper van het team besluit de discussie met de handelaar over de woekerwinst met de vraag "je bent zeker een Jood". De handelaar knikt van "ja".

december - De neo-nazi Eite Homan blijkt de eigenaar te zijn van een postbus in Delfzijl, dat als contactadres wordt opgegeven in het extreem-rechtse, Duitse blad *Reichsruf*. In Duitsland is de oplage in beslag genomen. Desondanks wordt een noodeditie in omloop gebracht. Eite Homan en Constant Kusters lijken daarin een prominente rol te spelen.

11. Sport

Het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme registreert alle incidenten die rondom de voetbalstadions plaatsvinden. De woordvoerder van het CIV zegt tegenover CIDI dat het helaas nog steeds zo is dat de tolerantie jegens discriminatie en antisemitisme binnen de muren van het stadion hoger is dan daar buiten. Desondanks lijkt het er op grond van de cijfers op dat de politie sneller proces-verbaal opmaakt. Mogelijke oorzaak is wellicht dat omstanders vaker aangifte doen. Het CIV registreert overigens de inhoud van de overtredingen niet. Derhalve kan uit deze cijfers niet geconcludeerd worden of en om hoeveel antisemitische incidenten het gaat. Hij bevestigt dat nog steeds antisemitische spreekkoren plaatsvinden; dat nauwelijks tot geen aandacht meer

in de media. Hij wijst erop dat Ajax-supporters zich zelf ook nog steeds als 'Joden' afficheren.

In het gepubliceerde jaarverslag van het CIV over het seizoen 1999/2000 is niets opgenomen over aanhoudingen die met discriminatie te maken hebben. Volgens de CIV-woordvoerder is dit seizoen op andere zaken de aandacht gevestigd. Hieronder de mondelinge gegevens.

Op grond van art 137c vonden in 2000 2 aanhouding plaats, daarvan werd 1 proces-verbaal opgemaakt. In 1999 vonden 6 aanhoudingen plaats, waarvan drie processen-verbaal werden opgemaakt. Op grond van art 137f (deelnemen aan activiteiten gericht op discriminatie) vonden in 2000 acht aanhoudingen plaats; zes leidden tot een proces-verbaal met een boete, de andere twee werden geseponeerd. In 1999 vonden in dit kader drie aanhoudingen plaats, waarvan twee processen-verbaal werden opgemaakt. Op grond van belediging van een groep vonden drie aanhoudingen plaats, twee daarvan leidde tot een boete en een werd geseponeerd.

31 januari - Melding bij ADB Friesland. Een bezoeker van de voetbalwedstrijd Roda JC-Ajax meldt het roepen van de leus "Wat zijn de Joden stil".

19 april - Zie onder [Hitlergroet](#).

23 april - Melding via Kafka. Bij voetbalwedstrijd Ajax-Feyenoord spreekwoorden: "Jol, waar is je Jodenster", "Het zijn maar kutkankerjoden" en "Hou vast, Joden aan het gas". Ook wordt er gesist.

12. Boeken

10 maart - Melding bij ADB Amsterdam. Het boek de *Volkeren der Aarde*, waarin racistische en antisemitische passages staan, wordt tegen een eerder gemaakte afspraak in bij meerdere vestigingen van de Openbare Bibliotheek te leen aangeboden.

29 april - Melding via Kafka. Op de rommelmarkt in Hengelo wordt tussen het oud-papier een niet verkocht exemplaar van *Mein Kampf* aangetroffen. Het ging om een uitgave met stempel: 'Eigendom van het stafkwartier der WA, afdeling vorming en voorlichting, Utrecht.'

22 juli - Melding bij ADB Zaanstreek. Op een boekenmarkt biedt een koopman het virulent antisemitische boek *De Joden in Nederland* van Hans Graf von Monis aan. Het OM in Haarlem is bereid bij een volgende aanbieding juridische stappen te ondernemen. Bij de volgende boekenmarkt een week later is de aanbieder echter niet aanwezig.

13. Religie

juli 2000 - Melding bij CIDI. Opnieuw wordt het Nieuwe Testament van de missionaire Stichting Israel en de Bijbel in Oudewater in een hotel aangetroffen. In de bijbel staat: 'Deze uitgave is speciaal bedoeld om aan Joodse mensen gratis ter beschikking te stellen' De Stichting stelt zich ten doel dit 'Joodse document' aan de Joodse medemens terug te geven. Op verzoek van de gast die de bijbel aantrof verwijderd het hotel de bijbels uit de hotelkamers.

17 oktober - Melding bij RADAR. In het Algemeen Dagblad van 17 oktober wordt een medewerker geciteerd van een organisatie voor Moslimjongeren. Hij zegt: "De profeet heeft gezegd: Wie geen slagveld heeft bijgewoond, of zijn begeerte over het bijwonen niet uitspreekt, zal sterven op een zuil van huichelarij. Moge Allah de Almachtige het bloed in de aders van de Joden bevroren!".

14. Internet

Het aantal meldingen over discriminatie op internet is ten opzichte van 2000 verdrievoudigd. Het Meldpunt Discriminatie Internet, dat nu vier jaar bestaat, ontving 550 meldingen. Daarvan werden er 203 als antisemitisch beoordeeld. Het MDI ontving 7 klachten over de ontkenning van de Holocaust (in 1999 waren dat er 21).

Er roeren zich volgens het MDI steeds meer extreem-rechtse partijen en organisaties op het internet. Actief zijn o.a. de Nieuwe Nationale Partij, de Nationalistische Studenten Eindhoven, de Partij voor de Blanke Nederlander en het Platform Hollanders. Volgens het MDI reorganiseren deze partijen zich via internet.

Het MDI doet driemaal aangifte. Daarvan betreft één aangifte antisemitisme (zie onder rechtszaken).

Nieuw is het verzenden van racistische boodschappen via SMS-berichten. Een nieuw fenomeen is ook de verkoop van extreem-rechtse muziek via internet. Er komen diverse meldingen binnen over het aanbieden van extreem-rechtse muziek via de Amerikaanse site Napster, zoals toespraken van Hitler op muziek. Napstar heeft inmiddels toegezegd titels van dit soort muziek te zullen filteren. Dat is nog niet gebeurd. De openlijke verspreiding van deze muziek via het Nederlandse gedeelte van internet is overigens nog vrij klein. In Nederland biedt Frontline Mailorder deze muziek aan.

Voorbeelden van antisemitisme op internet

Webfora en nieuwsgroepen.

Het verschil tussen joden en Islamitische Marokkanen is als volgt. de islamieten zitten met hun reet naar het westen en de joden zitten met hun reet in een cirkel naar iedereen, zitten met een lachende bek jouw binnenzak legaal leeg te manipuleren.

Hadden de Moffen gelijk?

Nou, zeg het eens?

NA DAT JONGETJE? DAT MIDDEN IN ZIJN BORST GESCHOTEN WERD?

Deholahaatjekost was misschien niet eens zo'n slecht idee?

De Joden deden er zelf aan mee (Joodsche Raad)

Het duurt godverdomme nou al bijna 44 jaar!

Die joden denken zich alles te kunnen veroorloven...

Over and out.

Wat een walgelijke joden zie je hier op tv. "De bijbelse straf". Je kan ze nog altijd vergassen nietwaar?

Spambericht

11 december - Melding bij ADB Amsterdam. Het meldpunt ADB en ook andere meldpunten ontvangen een spambericht met de tekst: 'Sieg Heil! Ich schwöre bei Gott diesen heiligen Eid, das Ich dem Führer des Deutschen Reiches und Volkes Adolf Hitler, dem Oberbefehlshaber der Wehrmacht, unbedingten Gehorsam leisten und tapferer Soldat bereit sein will, jederzeit diesem Eid mein Leben einzusetzen'. Daarna dezelfde tekst in het Engels.

Websites van Joodse instellingen

gehele jaar - Een grote Joodse instelling, die een gastenboek op haar website heeft, krijgt regelmatige antisemitische inschrijvingen. Teksten o.a.: 'Zo stinkzwijnen, we komen jullie allemaal slachten. We pakken jullie samen met de Hamas en dan alle Joden aan het gasssssss!!!' en 'Fuckjoden' en 'Heil Hitler' en 'Alle joden moeten geld dokken aan ons'.

Op het CIDI-forum, waar bezoekers op een stelling kunnen reageren verschijnen regelmatige antisemitische reacties. Zoals:

februari - Naar aanleiding van de deelname van Jörg Haider aan de Oostenrijkse regering: 'De joden moeten zelf niet zo schijnheilig doen. De bijlerramp en het feit, dat ze nu heel veel geld willen hebben van de nederlandse regering, zegt mij genoeg. De hebzucht en rijkdom van de joden geeft minstens zoveel ergernis als Haider...' en '....Alleen hebben die geen goedbetaalde (joodse) advocaten die de wereld lopen af te persen voor steeds maar weer meer geld! Jullie bevestigen keer op keer ieder vooroordeel wat er maar voor een jood te vinden is. Ophouden met zeiken dus en als jullie zonodig NOG meer poen willen ga je ook maar werken dat moet ik ook!'

E-mails

Omdat het verzenden van e-mails langzamerhand te vergelijken is met het verzenden van brieven zijn deze opgenomen in [paragraaf 5](#).

15. Stickers

12 februari - Melding via Kafka. De afgelopen zes weken worden stickers van de NSDAP/AO in Barneveld geplakt. Teksten: 'Deport race-mixers' en hakenkruisen. Ook stickers van de Nederlandse Volks Unie. Tekst: "Het is fijn om blank te zijn".

28 maart - Melding bij ADB Friesland. Al maanden worden er regelmatig stickers geplakt in Leeuwarden van de NNP. Tekst: 'Anti Nederlands. Goedemorgen Nederlanders(ers) Wakker worden! Nieuwe Nationale Partij NNP internet www.nnp-nl.demon.nl. Tel.: 020-6862086/078-6350279'.

16. Muziek

7 mei - Melding van ADB Friesland. Het extreem-rechtse bedrijf Special Media Productions, dat in Hamburg werd verboden, handelt een tijd vanuit Leeuwarden. Het bedrijf - eigenaar is de Duitse rechts-extremist Andreas Stahr handelt in Nazi-muziek, naast porno en spelletjes.

12 oktober - De politie houdt een 19-jarige man uit Oegstgeest aan op verdenking van het handelen in cd'en bandjes met racistische en discriminerende teksten. De man is eigenaar van het cd-distributiebedrijf Berzeker Records. Dat verkoopt cd's met Black Metal, neonazi-skinheadmuziek en cd's met toespraken van nazi-leiders.

17. Hitlergroet

11 januari - Op een Gabberfeest in Nijmegen lopen 25 onruststokende jongeren rond. Zij brengen o.a. de Hitlergroet.

25 januari - Bij een kraakpand in de Betuwe open skinheads op straat rond die de Hitlergroet brengen en leuzen roepen als 'Vol is vol' en 'Eigen volk eerst'.

18 maart - Bij een metal-concert in Alkmaar, waarbij ook enkele extreem-rechtse bands optreden, brengt een van de bandleiden de Hitlergroet.

25 maart - Melding via Kafka. Skinheads op een muziekfestival in Maastricht brengen de Hitler groet en roepen "vol is vol" en "eigen volk eerst".

19 april - Melding via Kafka. Kort voor de voetbalwedstrijd Ajax-FC Den Bosch in Den Bosch houdt de politie een man aan die de Hitlergroet brengt in de richting van Ajax-supporters.

4 mei - Melding via Kafka. Tijdens de dodenherdenking in Heer (Maastricht) houdt de politie een 23-jarige man aan wegens het brengen van de Hitlergroet.

5 mei - De politie in Maastricht houdt een 23-jarige Maastrichtenaar aan die tijdens de dodenherdenking een paar maal de Hitlergroet brengt.

7 mei - Melding via Kafka. In Maastricht houdt de politie een man aan die de Hitlergroet brengt naar twee allochtonen en de politie. Hij was zwaar onder invloed.

8 mei - De politie in Maastricht houdt opnieuw een Maastrichtenaar aan die de Hitlergroet brengt. Toen de man een politieauto zag, ging hij stilstaan, klakte zijn hakken tegen elkaar en bracht tot tweemaal toe de Hitlergroet. Daarna liep hij verder en zag twee allochtonen Nederlanders. Opnieuw herhaalde zich het tafereel. De verdacht was onder invloed van alcohol.

18 juni - Melding via Kafka. De politie arresteert twee inwoners van Kamerik, nadat een van hen de Hitlergroet naar de politie had gebracht. Ze waren dronken.

19 juni - Melding via Kafka. Bij een concert in jongeren centrum in Deurne brengen nazi-skinheads de Hitlergroet.

medio juli - Melding bij ADB Haarlem. Een buurman komt in Duits legeruniform de straat op en roept naar zijn buurman: "Sieg Heil". Hij krijgt een boete van 800 gulden. De man heeft zich in het verleden vaker aan dergelijke overtredingen schuldig gemaakt.

augustus - Melding bij ADB Haarlem. De politie spreekt in het centrum van Haarlem een man aan op de geluidsoverlast, die hij zijn buren bezorgd. De man springt daarop in de houding en brengt de Hitlergroet, terwijl hij Sieg Heil roept. De politie houdt hem aan.

medio augustus - Melding bij ADB Haarlem. Tijdens een incident tussen de politie en een horeca-bezoeker in het centrum van Haarlem brengt laatstgenoemde de Hitlergroet en roept "Joden".

medio augustus - Melding bij ADB Haarlem. Bij een samenscholing in verband met de euro brengt een jongen de Hitlergroet en roept "Kankerjoden".

medio augustus - Melding bij ADB Haarlem. Twee mannen van schotse afkomst op een grote veerboot hebben maskers van Hitlers gezicht op en roepen naar voorbijgangers: "Sieg Heil", terwijl ze de Hitlergroet brengen. De marechaussee handelt dit af.

6 september - Melding via Kafka. In Nijmegen ontstaat een vechtpartij nadat een man de Hitlergroet had gebracht aan een groep allochtonen en een tatoeage van een hakenkruis opvallend had laten zien.

6 september - Melding via Kafka. Vijf skinheads brengen in het centrum van Rotterdam de Hitlergroet naar allochtonen.

14 november - Melding bij ADB Amsterdam. Melder staat bij een drogist in de Kinkerstraat. De drogist kijkt naar buiten en roept: "Hee, jongen, hoe is het!". Buiten loopt net een groepje Marokkaanse jongeren van 16, 17 jaar voorbij. Ze blijven staan en lachen. Eén van hen gaat bij de deuropening staan en brengt uitgebreid de Hitlergroet. Ze lachen en rennen weg. Melder en drogist kijken elkaar verbijsterd aan; de drogist haalt zijn schouders op.

31 december - Melding via Kafka. Jongeren steken in Noordwijk autobanden in brand. Rond de 10 brengen de Hitlergroet. Eén van hen had een hakenkruis.

18. Holocaust-ontkenning

mei - Melding bij CIDI en ADB Amsterdam. Er komen een aantal klachten binnen over een uitzending van Kleurnet op de Amsterdamse kabeltelevisie. Luc Sala zendt een documentaire uit, waarin de Holocaust wordt ontkennd. David Kohle, maker van de 'documentaire' loopt al vragen stellend door Auschwitz. De antwoorden op de vragen moeten wel leiden tot de conclusie dat in Auschwitz geen miljoen Joden zijn vergast. Wel wordt tijdens de uitzending van de documentaire een paar maal een tekst getoond, waarin de redactie zegt niet verantwoordelijk te zijn voor de inhoud van de documentaire.

19. Georganiseerd extreem-rechts

In de kaart van extreem-rechts in Nederland is in vergelijking met 1999 niet veel veranderd. De wereld van extreem-rechts is verdeeld in politieke partijen, organisaties en groeperingen.

Partijen zijn de Centrumdemocraten, de Nieuwe Nationale Partij (NNP) en het Nederlands Blok. De NNP is het meest actief en probeert met 'nette' slogans aanwas te vinden. De NNP ontstond toen na de scheuring binnen CP'86 extreem-rechts uiteen dreigde te vallen.

Organisaties zijn Voorpost en het Landelijk Actieplatform voor Nationalistische Studenten (LANS). In Voorpost zijn vooral ex-leden van CP'86, zoals Marcel Ruter, Tim Mudde, Marc de Boer en Marc Hoogstra, actief. CP'86 werd in 1998 verboden.

Neo-nazi groepen zijn het Actiefrent Nationale Socialisten (ANS), de Fundamentalistische Arbeiderspartij (FAP) en de Nederlandse Volks Unie (NVU), het Nationaal Offensief en de nieuwe loot aan de stam: het Stormfront. Het Nationaal Offensief bestaat overigens nauwelijks nog. De meest bekende neo-nazi in Nederland is nog steeds Constant Kusters.

Er zijn volgens onderzoeker naar extreem-rechts in Nederland dr. Jaap van Donselaar zo'n 650 personen actief binnen extreem-rechts. De harde kern wordt geschat op 55-110 personen.

De enige extreem-rechtse partij, de Centrumdemocraten, die sinds 1989 deel uitmaakte van het nationale parlement is daarin sinds 1998 niet meer vertegenwoordigd. In 1994 had deze partij nog drie zetels. Op lokaal niveau heeft alleen de CD in Schiedam nog een zetel. In Utrecht waar in verband met de gemeentelijke herindeling in 2000 gemeenteraadsverkiezingen plaatsvonden verloor het Nederlands Blok zijn zetel.

Bijeenkomsten

13 februari - Melding via Kafka. Ergens in Nederland komt de Nederlandse Volks Unie in een zaal bijeen om de machtsovername van Hitler op 30 januari 1933 te herdenken. Er zijn zo'n 100 aanwezigen uit Nederland, België en Duitsland.

26 augustus - Melding via Kafka. De NVU houdt een herdenking voor Rudolf Hess in Echt. Er zijn 50 deelnemers uit Nederland en Duitsland. Men voert daarbij vlaggen met op hakenkruisen lijkende runeteken. De politie arresteert Eite Homan, leider van het ANS. Deze wordt onder druk van de demonstranten later weer vrij gelaten. De demonstranten lopen een half uur door Echt met spandoeken 'Rudolf Hess, martelaar voor de vrede'. In 2001 moeten Eite Homan en Constant Kusters wegens deze demonstratie voor de rechter verschijnen.

12 november - Melding via Kafka. In Mook herdenkt de NVU de mislukte staatsgreep van Hitler in 1923. Er zijn zo'n 100 deelnemers uit Nederland en Duitsland. De politie grijpt niet in.

B. BESTRIJDING

De tientallen anti-racisme organisaties in Nederland werken in een netwerk nauw samen bij de bestrijding van racisme en antisemitisme. Dat betreft o.a. het uitwisselen van informatie, het gezamenlijk organiseren van demonstraties of acties, zoals de jaarlijkse activiteiten rondom de landelijke anti-racisme dag 21 maart. Een aantal van hen maakt deel uit van ENAR - *European Network against Racism*. Regelmatig vinden er op lokaal niveau campagnes plaats, zoals de publiekscampagne *Amsterdam leeft samen* en de postercampagne van het ADB Noord-Holland Noord *Als discriminatie verliest*, wint de sport. Een belangrijk instrument blijft de rol die justitie speelt. Hieronder de rechtszaken die in het verslagjaar 2000 plaatsvonden.

Rechtszaken

6 april - De advocaat-generaal voor het Amsterdamse hof eist geen straf tegen een markthandelaar, die *Mein Kampf* in juli 1997 in zijn fietsenhandel-stand te

koop had aangeboden. Het boek moet wel verbeurd worden verklaard. De advocaat-generaal nam daarmee het vonnis van de Amsterdamse rechtbank over. De markthandelaar was daar tegen in beroep gegaan omdat hij vindt dat mensen het boek moeten kunnen kopen om er lering uit te trekken.

25 april - Het gerechtshof in Amsterdam verklaart het Openbaar Ministerie in een smaadzaak tegen de redactie en de schrijver Peter Edel van het blad *Ravage* niet ontvankelijk. De klacht zou niet door de juiste personen zijn ingediend. In mei 1996 had Edel in *Ravage* geschreven

27 april - De Belgische Holocaustontkenner Siegfried Verbeke verliest zijn hoger beroep tegen de Anne Frank Stichting en het Anne Frank Fonds. De zaak betreft een brochure in de Revisionistische Reeks *Anne Frank Een kritische benadering*, waarin Verbeke de authenticiteit van het *Dagboek van Anne Frank* in twijfel trekt. De zaak loopt al vanaf 1991. Het Hof oordeelt dat door onderzoek van het Gerechtelijk Laboratorium is komen vast te staan dat het dagboek authentiek is. Dat betekent niet dat Verbeke daaraan niet mag twijfelen en deze twijfel niet naar buiten mag brengen. Deze vrijheid vindt echter zijn begrenzing in de wettelijke regels die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Onnodig grievende uitingen vormen een ontoelaatbare inbreuk op die rechten. Door de twijfel aan de authenticiteit in de context van het revisionisme, worden de gevoelens van velen gekwetst en daarmee gaat de brochure ver over de schreef van het toelaatbare. Verbeke heeft daarmee onrechtmatig gehandeld. Het Hof verbiedt Verbeke de brochure in Nederland te verspreiden.

4 juli - Een 20-jarige man uit Woubrugge wordt veroordeeld tot een werkstraf van 140 uur, drie maanden voorwaardelijk en een anti-agressie cursus bij het Leger des Heils. In december 1998 verrichte hij een taakstraf bij de gemeente. In dat kader moest hij brieven aan burgers in enveloppen doen. Hij schreef daarop racistische teksten en hakenkruisen. In februari 1999 bracht hij de Hitlergroet aan agenten in een discotheek en in december 1999 sloeg hij in een discotheek een man met een bierglas tegen diens hoofd.

4 december - De Officier van Justitie in Utrecht vraagt voor de vier daders, die in Woudenberg op 9 september een Joodse jongen aftuigden en uitscholden voor vuile Jood een werkstraf van honderd uur op "wegens openlijk geweld met een racistische inslag" en betaling van een schadevergoeding aan het slachtoffer van negentienhonderd gulden. Eén van de vier was vorig jaar ook al veroordeeld tot een boete van 750 gulden wegens discriminatie. De daders moeten de jongen een schadevergoeding betalen.

6 oktober - Melding via Kafka. De rechter in Almelo spreekt een 26-jarige man vrij die in mei 2000 twee agenten voor Joden had uitgescholden. Hij verklaarde toen dit als beledigend te hebben bedoeld. De rechter vindt Joden echter niet

beledigend. Hij betreurt het dat de Officier van Justitie en de politie dit wel als zodanig hebben opgevat.

17 november - De politierechter in Den Haag veroordeelt de bekladders van de Portugees Israelitische Begraafplaats Joodse begraafplaats en oorlogsmonumenten in Den Haag (week van 19 november 2000). De 23-jarige Hagenaar O.O. krijgt drie weken gevangenisstraf en verplicht reclasseringstoezicht. De 30-jarige R.H. krijgt dezelfde straf, maar deze mag worden omgezet in 50 uur onbetaalde arbeid. De 25-jarige Vlaardinger D.B. wordt wegens medeplichtigheid tot twee weken gevangenisstraf veroordeeld. Bij de uitspraak was alleen de Vlaardinger aanwezig. De man gaf toe regelmatig naar extreemrechtse demonstraties te gaan. Bij de zitting was ook Joop Glimmerveen, oud-voorzitter van de Nederlandse Volksunie aanwezig en een aantal sympathisanten gekleed in bruine hemden en zwarte broeken en jasjes.

Beklad werden naast de begraafplaats het monument van het England Spiel aan de Hogeweg en het Joods gedenkmmonument aan de Gedempte Gracht. Behalve hakenkruisen was op de begraafplaats de leus 'zes miljoen te weinig' geklad.

14 december - Het kantongerecht te Arnhem veroordeelt de internetgebruiker, die zich Theo1610 noemt, bij verstek tot een geldboete van 1500 gulden of 30 dagen hechtenis en tot twee weken voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaar. De man plaatste al geruime tijd zeer antisemitische en racistische teksten op internet. Het is de eerste keer dat een 'gewone' internet gebruiker wordt veroordeelt wegens discriminatie op internet.

C. BEOORDELING

De jaaroverzichten vergelijken geeft vaak geen doorslaggevend beeld of er nu al dan niet een werkelijke toename van antisemitische incidenten plaatsheeft, omdat lang niet alles wordt gemeld. Op grond van het overzicht 2000 ten opzichte van 1999 kan echter worden geconstateerd dat niet alleen het aantal antisemitische incidenten is toegenomen, maar ook de aard ervan ernstiger is. Er vonden in 2000 32 scheldpartijen plaats, 6 synagogen werden beklad of waren een doelwit, er werden twee begraafplaatsen beklad en er waren 6 incidenten met fysiek geweld of dreiging met geweld. In 1999 was dat resp. 17, 0, 1, 1. Het aantal antisemitische brieven en de bekladdingen namen toe. Van de 550 meldingen die het Meldpunt Discriminatie Internet ontving werd bijna de helft (203) als antisemitisch beoordeeld.

Veel uitingen zijn direct op Joodse doelen gericht, zoals de bekladding van synagogen, het zenden van brieven en faxen naar Joodse instellingen, het besmeuren van ramen met eieren van een Joodse familie en een gezin met een Hebreeuwse tekst op de voordeur en het zenden van een antisemitische fax naar een Joodse firma. Dit in tegenstelling tot antisemitische spreekkoren bij

voetbalwedstrijden, het roepen van leuzen op willekeurige plaatsen, het roepen van "vuile Jood" naar een willekeurig persoon en het brengen van de Hitlergroet.

Er bestaat klaarblijkelijk een duidelijk verband tussen antisemitische uitingen en actuele gebeurtenissen, zoals de restitutie van Joodse tegoeden en het geweld tussen Israël en de Palestijnen. Voorbeeld daarvan is de brief aan CIDI met de woorden '...Het is graaien, graaien, graaien...De Joden maken het er zo zelf naar, dat mensen antisemitische gevoelens gaan krijgen'; het aantal antisemitische uitingen bij synagogen in het begin van de tweede intifada (eind september) en de brieven waarin aan het Israelische optreden worden gerefereerd, zoals de e-mail aan het Centraal Joods Overleg: 'Het is toch eigenaardig om te zien hoe sommige groepen erin slagen zogenaamde vooroordelen te bevestigen...Gezien het gedrag van de kolonist in Israël is er blijkbaar ook wat geleerd in de oorlog van de Duitser'.

Opmerkelijk is het aantal antisemitische uitingen, waarbij vooral leden van de Marokkaanse gemeenschap in Nederland betrokken zijn. In dit kader werden 13 incidenten gemeld en er vonden mede vanuit deze gemeenschap drie demonstraties plaats, waarbij antisemitische leuzen werden geroepen of antisemitische symbolen werden meegevoerd.

Oorzaak van dit fenomeen lijkt op de eerste plaats het uitbreken van de intifada te zijn, die vanzelfsprekend in deze gemeenschap solidariteitsgevoelens met de Palestijnen oproept. De meeste incidenten vinden inderdaad na die datum plaats. Niettemin is het opmerkelijk dat in deze mate Joden het doelwit vormen. Vermoedelijk is er meer aan de hand. In interviews in *Vrij Nederland* (24 maart 2001) wordt gewezen op de invloed van ophitsende Arabische zenders, het feit dat het mogelijkwerijs veelal om probleemjongeren gaat die provoceren en de invloed van het religieus-antisemitisme in Marokko. Soms hanteren Marokkanen bij hun antisemitische uitingen methoden, die zijn afgekeken van extreem-rechts. Het is duidelijk dat extreem-rechts vaak even weinig van allochtonen als van Joden moet hebben. Het gedogen in stadions van de leus "Hammas, Hammas, Joden aan het gas" heeft uiteindelijk ook op Marokkaanse jongeren zijn invloed gehad. Hoe het ook zij, het stemt treurig dat antisemitisme wordt aangetroffen bij mensen die zelf het mikpunt van xenofob gedrag zijn.

Er lijkt sprake te zijn van een gewenningsproces, dat verband zou kunnen houden met de mate waarin de politie optreedt en grenzen legt van hetgeen maatschappelijk aanvaardbaar wordt gevonden. Uitgezonderd het opmaken van proces-verbaal bij het brengen van de Hitlergroet is de politie soms niet genegen om aangifte op te nemen. Dat kan zelfs zo ver gaan, dat een politiebeambte een slachtoffer van een antisemitische scheldpartij meedeelt, dat pas aangifte gedaan kan worden indien de dader bekend is. Een gebrek aan informatie over de historische achtergronden van antisemitisme lijkt een mogelijke oorzaak van deze houding te zijn. Een aanwijzing hiervoor is de stelligheid, waarmee de

politie een rechtszaak startte tegen de persoon die een agent voor "Jood" had uitgescholden.

Op grond van het toegenomen aantal incidenten is waakzaamheid geboden, opdat er in Nederland geen klimaat ontstaat, waarin antisemitisme geaccepteerd wordt en kan gedijen. Er zal dan ook veel meer aandacht gegeven moeten worden aan educatie. De invoering van succesvolle scholenprojecten, zoals '*De school zonder Racisme*' of de '*World of Difference*' zijn daartoe uitstekende instrumenten. Ook justitie dient de komende jaren veel meer aandacht te geven aan de bestrijding van racisme, antisemitisme en Islamafobie.

Tot slot moet geconstateerd worden dat de toename van antisemitische incidenten past in de internationale tendens. Het jaarverslag van het *Institute for the Study of Antisemitism and Racism* dat verbonden is aan de Universiteit van Tel Aviv meldt dat alleen al het aantal gewelds-incidenten in 2000 meer dan 50% is toegenomen: 66 in 2000, 32 in 1999. De meeste kwamen voor in West-Europa, met name in landen met een grote Moslim-gemeenschap. De scherpste stijging vindt plaats op het moment dat de tweede intifada begint.

Er zal de komende jaren dan ook intensief gewerkt moeten worden om de dialoog tussen Joden en Moslims op gang te brengen of te versterken.

Den Haag,

mei 2001.